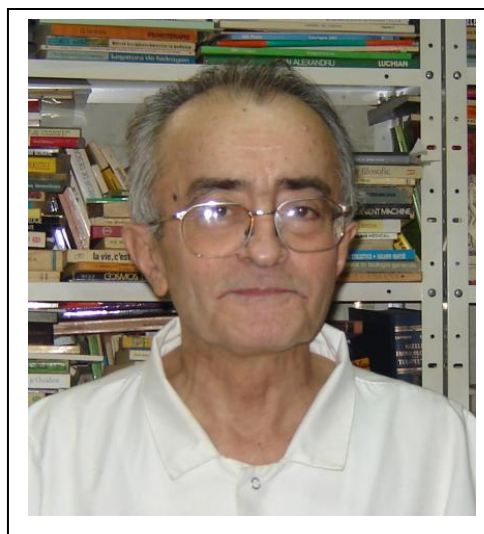

IN MEMORIAM:
Profesor universitar doctor Valeriu Rusu

La 1 mai 2014 s-a stins din viață **Prof. Dr. Valeriu Rusu**, membru titular al Academiei de Științe Medicale.

Personalitate marcantă a lumii științifice medicale, s-a născut la 28 august 1939. A urmat cursurile *Facultății de Medicină* la *I.M.F. Iași*, absolvindu-le în 1964, și pe cele ale *Facultății de Istorie-Filosofie* la *Universitatea "A.I. Cuza" Iași*, absolvindu-le în 1974. Și-a început cariera medicală ca medic la *Circumscripția medicală C.F.R. Ițcani-Suceava*, între anii 1964-1968, perioadă despre care afirma că "a fost una dintre cele mai frumoase perioade" din viața sa, fiind atras de arta diagnosticului și a comunicării cu pacientul.

Din 1968, se întoarce, însă, spre partea atât de logică și incitantă a științelor medicale fundamentale, devenind asistent stagiar la *Facultatea de Medicină, I.M.F. Iași*, la disciplina de *Fizică Medicală*, devenită ulterior *Biofizică*, și, din 1994, sub conducerea sa, *Biofizică medicală și Medicină Nucleară*. Aici își va dezvolta întreaga carieră profesională (din 1990 în calitate de profesor universitar). "Am ales acest domeniu din mai multe motive, printre care o anumită independență în gândire și posibilitatea de a avea relații științifice", mărturisea.

Stagiile următoare în *Franța*, începând cu anul 1974, stagii de *Biofizică și Medicină nucleară*, în principal la *Lyon și Paris*, (dintre care celebra *Bursă a Colegiului de Medicină al Spitalelor din Paris*), i-au marcat definitiv viața. Aici a aprofundat tehnici de bază pentru cercetarea fundamentală *in vitro*, îndeosebi tehnici de microscopie electronică, și a preluat modelul biofizicii în relație cu medicina nucleară, pe care, reîntors în țară, l-a dezvoltat și în laboratorul de la *I.M.F. Iași*, dându-i o valoare și o coerență care au fost recunoscute atât pe plan local cât și la nivel național. Nu și-a dorit niciodată să își părăsească țara, deși *Parisul* a rămas, pentru toată viața, orașul său de suflet, unde revenea, ca pentru o gură de oxigen pentru minte, inimă și suflet, aproape în fiecare an. A dezvoltat o puternică colaborare științifică dar și relații de prietenie care au durat tot restul vieții cu biofizicienii din locurile unde a lucrat în *Franța*. A contribuit în mod esențial la organizarea, într-o perioadă în care părea neverosimil un astfel de proiect, *Zilelor franco-române de Biofizică și Medicină nucleară, prima ediție – București, 1983; ediția a II-a – Paris, 1984; ediția a III-a – Iași, 1985; ediția a IV-a – Marsilia, 1986*. În același timp a păstrat strânse relații de prietenie franco-române inter-universitare, fiind un vorbitor excelent de limbă franceză și un mare francofil – fapt recunoscut și răsplătit în 2003, prin decret al primului ministru al *Franței*, cu decorația *l'Ordre de Palmes Académiques*, în rang de *Chevalier*. A fost unul dintre principalii inițiatori ai programului de studii cu predare în limba franceză la *U.M.F. "Gr.T.Popa" Iași*. A fost, de asemenea, inițiator al *Școlii Doctorale*, și a unor cursuri în care a valorificat cultura sa vastă (*Medicină și cultură*) și calitățile sale de cercetător desăvârșit (*Metodologia cercetării și documentării științifice*).

Între anii 1990-2004, a făcut parte din conducerea *Facultății de Medicină*, primii 6 ani în calitate de secretar științific, ulterior, timp de 8 ani (1996-2004) fiind unul dintre cei

mai iubiți și mai apreciați Decani ai facultății, recunoscut atât pe plan local cât și național și internațional. A fost Președinte al filialei Iași a SRBPA și co-președinte al *Comisiei de Medicină Nucleară a Ministerului Sănătății*. A fost distins cu două premii “Victor Babeș” ale Academiei Române în 1991 și 2001 și Premiul “COPYRO” în 2003. A fost membru titular al Academiei de Științe Medicale și redactor șef al *Revistei medico-chirurgicale a Societății de medici și Naturaliști din Iași* până la trecerea sa prea timpurie în neființă. A reușit să dezvolte o școală de *Biofizică și medicină nucleară* și să conducă un *Laborator modern de Biofizică și de Medicină nucleară* (fiind medic primar medicină nucleară și medic primar explorări funcționale), singurul de acest calibru din Nord-Estul României (prin dotarea și rezultatele științifice în țară și în străinătate), laborator care în prezent îi poartă numele și îi continuă orientarea, dezvoltând cercetarea în domeniul mecanismelor biofizice ale radiofarmaceuticelor.

A fost autor, coautor sau colaborator al mai multor cărți, precum și al unui număr impresionant de articole. Dintre acestea, inegalabil rămâne celebrul său *Dicționar medical*, reactualizat periodic, apărut în patru ediții (2001, 2004, 2007 și 2010) la *Editura Medicală*, deosebit de valoroase fiind și monografia *Biomembrane și patologice*, în două volume (*Editura Medicală*) și o biografie a premiilor Nobel (*Nobel: retrospectivă 1901 - 1995; Laureatii premiului pentru fiziologie și medicină*), apărută în 1996 la *Editura Omnia*, precum și primul material care apărea în *Viața medicală*, imediat după anunțarea *Premiului Nobel pentru Medicină și Fiziologie*, în fiecare an. Toate au fost scrise cu pasiunea și dorința de a da un înțeles fiecărei mari realizări a științei din prisma omului, a faptelor, a circumstanțelor și a mecanismelor descoperirilor științifice, fiecare material fiind complex și savuros în același timp, o contorsionată gimnastică a cuvintelor, datelor și faptelor, fiecare cuvânt fiind rodul minții sale complexe, după o documentare de o calitate excepțională, intens trudită și trecută prin filtrul gândirii și a culturii sale vaste.

Dar, a înțelege cine a fost **Profesorul Valeriu Rusu** este incorect de redus la un număr de date biografice. Personalitatea *Profesorului* putea fi cel mai bine percepută atunci când pătrundeai în universul său, în biroul său. Un univers complex și pitoresc în același timp, expresia personalității sale, biroul profesorului fascina pe oricine intra în acest sanctuar. Atmosfera era dominată de cărți, care se înghesuiau de sus până jos, pe birou, pe scaune, chiar și pe jos, pe rafturi, pe mese ... de jur împrejur ... teancuri de cărți într-o dezordine mai mult sau mai puțin aparentă, o dezordine care arăta cât de mult se lucra cu ele, o dezordine ordonată, parcă în acord cu noțiunea de “cristal fluid” ca expresie a fluidității membranare, teorie pe care marele maestru o prezenta atât de plastic și clar studenților săi. Un univers al cărților al căror conținut exista incryptat în mintea *Profesorului*, reprezentând o părticică din multele lucruri cuprinse aici. O expresie evidentă a acestei proprietăți greu de înțeles a neuronilor umani, aceea de a putea stoca cantități inimaginabile de informații, posibil nu numai de redat ci și de procesat, într-o manieră complexă. Un univers în care se zăreau rătăcite scoici, corali și alte minunății subacvatice, adunate într-o pitorească colecție sau un pește *fugu* (amintind de relația dintre tetrodotoxina și canalele de sodiu) care se legăna ușor, atârnat de brațul unei veioze, deasupra biroului, martor constant al atâtor și atâtor seri lungi în care becul veiozei lumina manuscrisul la care profesorul lucra, scriind apăsător și îngrijit, cu un pix cu gel, ales fiindcă aluneca ușor, probabil asemeni gândurilor sale.

Ce era extraordinar, mai mult decât impresionant în personalitatea *Profesorului Valeriu Rusu*? Ce atrăgea și cucerea sutele de studenți care-i umpleau amfiteatrele și pe toți cei care-i pășeau pragul? Ce-l făcea atât de iubit de studenți încât ani mulți după ce treceau de acest obiect mic, pe care unii îl considerau ușor indigest iar alții pasionant, *Biofizica*, tot îl căutau, colindându-l, de exemplu, cu drag și respect, an de an? De unde venea <aura> care-l transforma dintr-un om nu foarte <mare la stat> într-un om atât de respectat și îndrăgit?

Toate erau expresia personalității sale: un erudit, o minte enciclopedică, fire complexă – cum îi șade bine unei personalități - cu o sensibilitate aparte, cu o modestie care explică de ce atât de puține materiale și fotografii despre acest mare profesor pot fi găsite pe internet, un împătimit al scrisului și al decriptării termenilor și expresiilor științifice complexe, al căror rod a fost, până înspre finalul vieții, rubrica *LEXIS* din săptămânalul *Viața medicală*, la care muncea așa cum muncea la tot ceea ce făcea, enorm. Și asta nu fiindcă nu ar fi putut să scrie un articol rapid, din <bibliografia> pe care o avea în minte, ci fiindcă era convins că fiecare lucru trebuie să fie foarte serios făcut și mult muncit.

Seriozitate + autoexigență extremă = profesionalism, aceasta era esența sa.

Înainte de toate, era, însă, un mare iubitor al profesiei de educator și formator al minților studenților și doctoranzilor. Un profesor drept, care nu se lăsa influențat decât, uneori, de propria-i inimă, un dascăl care reușea să găsească drumul spre partea neînțeleasă a fiecăruia dintre învățăceii săi, cizelându-le, uneori cu exigență, dar întotdeauna cu rezultate excepționale, aptitudinile pentru cercetarea medicală.

Au rămas enorm de multe lucruri incryptate în mintea sa, o enciclopedie nescrisă, care s-a dus odată cu ființa. Mai avea încă multe de spus, după cum mărturisea în urmă cu ceva timp: “*Mai am și alte proiecte, dar finalizarea acestora nu depinde numai de mine ... nu știi dacă timpul va mai avea răbdare*”. Timpul nu a mai avut răbdare. S-a dus dintre noi, dar va rămâne viu în amintirea noastră, a celor pe care i-a călăuzit și a tuturor celor care l-au cunoscut.

Sunt oameni <mari> fiindcă au un anumit talent. Dar sunt oameni care au o <aură> complexă, care nu este doar suma talentelor și proprietăților lor. Aceștia sunt cei cu adevărat <irepetabili> iar *Profesorul Valeriu Rusu* a fost un astfel de om.

Cipriana Ștefănescu, E. Târcoveanu (U.M.F. "Gr.T.Popa" Iași)